

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до статті 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо встановлення додаткових гарантій для молодих сімей з дітьми (реєстр. № 6013 від 2 лютого 2017 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 17 травня 2017 року (протокол № 59) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до статті 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо встановлення додаткових гарантій для молодих сімей з дітьми (далі – Законопроект) (реєстр. № 6013 від 2 лютого 2017 року), поданий народними депутатами України Сольваром Р.М. та Яценком А.В.

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту є створення правових передумов для зменшення фінансового навантаження на молоді родини і створення умов для розвитку малого бізнесу.

Для досягнення мети авторами пропонується доповнити частину четверту статті 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» приписом, яким передбачається, що особи, які отримують допомогу при народженні дитини, звільняються від сплати за себе єдиного внеску.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

За Основним Законом (стаття 1, частини перша, друга статті 8, частина перша статті 9) Україна є демократичною, правовою державою, у якій визнається і діє принцип верховенства права; держава забезпечує соціальну спрямованість економіки; забезпечення економічної безпеки України є однією з найважливіших функцій держави; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Конституцією України (стаття 6) встановлено, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України.

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 21 червня 2011 року № 7-рп/2011 реалізація цього принципу правової держави зумовлює необхідність закріплення на законодавчому рівні механізмів стримувань і противаг, забезпечення взаємодії і єдності державної влади в Україні при дотриманні конституційних засад, визначених частиною другою статті 19 Конституції України, згідно з якою органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини).

До того ж, у Рішенні Конституційного Суду України від 24 червня 1999 року № 6-рп/99 зазначено, що метою функціонального поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову є розмежування повноважень між різними органами державної влади та недопущення привласнення повноти державної влади однією з гілок влади (абзац перший пункту 2 мотивувальної частини).

Частиною першою статті 67 Основного Закону України закріплено обов'язок кожного сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України, викладеній у Рішенні від 24 березня 2005 року № 2-рп/2005, встановлення системи оподаткування, податків і зборів, їх розмірів та порядку сплати є виключною прерогативою закону (абзац четвертий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

При цьому, Конституцією України (частина третя статті 51) передбачено, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Захист сім'ї державою – важливий соціально-правовий інститут, який впливає на стабільність і міцність сімейних відносин і включає проведення широкого кола економічних, соціальних і правових заходів.

Як проголошено Загальною декларацією прав людини (частина третя статті 16), сім'я є природним і основним осередком суспільства і має право на захист з боку суспільства та держави.

Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права (частина перша статті 10) встановлено, що сім'я, яка є природним і основним осередком суспільства, повинні надаватися по можливості якнайширша охорона і допомога, особливо при її утворенні і поки на її відповідальності лежить турбота про несамотійних дітей та їх виховання.

Європейською соціальною хартією (переглянутою) визначено, що сім'я як головний осередок суспільства має право на належний соціальний,

правовий та економічний захист для забезпечення її всебічного розвитку (пункт 16 частини I).

Конституційний Суд України у Рішенні від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007 зауважив, що утверджуючи і забезпечуючи права і свободи громадян, держава окремими законами України встановила певні соціальні пільги, компенсації і гарантії, що є складовою конституційного права на соціальний захист і юридичними засобами здійснення цього права (абзац перший підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

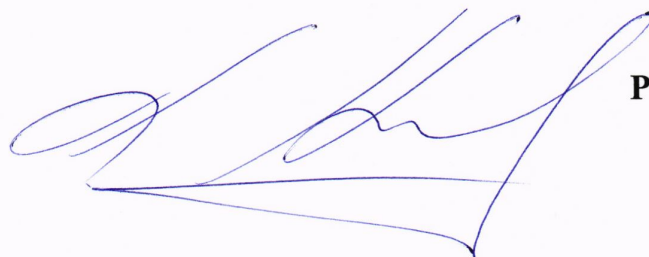
Водночас, відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 22 березня 2002 року № 5-рп/2002 пільги, компенсації, гарантії слугують певною соціальною допомогою, підтримкою, додатком до основних джерел існування і спрямовані на реалізацію конституційного права кожного громадянина на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України) (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини).

За Основним Законом України (пункти 1, 6 частини першої, пункт 1 частини другої статті 92) виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки і збори, а також права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; засади сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства визначаються виключно законами України.

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до статті 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо встановлення додаткових гарантій для молодих сімей з дітьми (реєстр. № 6013 від 2 лютого 2017 року), поданий народними депутатами України Сольваром Р.М. та Яценком А.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ